

En unik bild av Allhelgona, tagen på 1930-talet, alltså efter Katarina Matilda Johanssons död. Bild: MALEXANDERS HEMBYGDSFÖRENING

En gammal plåthink finns fortfarande kvar där torpet legat. Kanske har Katarina Matilda Johansson burit vatten i denna.

Pia Susanne Käck fascinerades av de mäktiga stenmurarna vid Allhelgona, de måste förstås fotograferas.

Det händer

Evenemangstips
i Boxholms kommun

Observera!

Nu i Coronatider kan evenemang vara inställda, även om de står med här. Kolla därför med arrangören att evenemanget du tänkt gå på verkligen blir av.

Orgelmusik

Tid: 10-30, kl 18-19.
Plats: Timmerö kapell.

Barnboksveckor:

Under vecka 44-47 är det barnboksveckor på biblioteket. I år har vi uppdrag för olika åldrar som ni kan göra i smågrupper på biblioteket.

Uppdrag Upptäckare

För dig som är 4-6 år har vi uppdraget Upptäckare! Gå på bildpromenad med din vuxen. Ni kan fundera och prata om det ni hittar och spåna på nya idéer. När ni är klara med uppdraget får ni en pixibok som gåva.

Uppdrag Plastkampen

Uppdraget passar lågstadiålder med hjälp av en vuxen. I mellanstadieålder fixar du det själv!

Uppdrag Djuratlas

Uppdraget passar lågstadiålder med hjälp av en vuxen. I mellanstadieålder fixar du det själv!

Uppdrag Sagoväska

För barn 1-3 år. Kom in med din vuxen och fråga efter en "mys-sagoväska" fylld med nya pekböcker och stimulerande plock för små fingrar.

Tid: 10-30 - 11-21.

Plats: Boxholms bibliotek.

Minnesgudstjänst

Timmerö kapell,

ute på kyrkogården

Tid: 10-31, kl 10-11.

Malexanders kyrka

Malexanders kyrkokör medverkar.

Tid: 10-31, kl 16-17.

Blåviks kyrka

Tid: 10-31, kl 18-19.

Gudstjänst

med ljusständning

Sång av Åsbo kyrkokör.

Tid: 10-31, kl 11-12.

Plats: Åsbo kyrka.

Mässa med ljusständning

Tid: 11-01, kl 11-12.

Plats: Ekeby kyrka.

Cykla för Barn-

diabetesfonden

All anmälan sker via swish till Malin Gustavsson: 070 333 53 29. Hon sköter allt med anmälningar och utdelning av cyklar.

Tid: 11-14, kl 08-11.30.

Plats: Boxholms simhall, spinninglokalen.

Maila ditt evenemang till redaktionen@lanstidningen.se senast fredag veckan innan införande.

Levnadsöden som fascinerar

Historien om torpet Allhelgona i Malexanders skogar

MALEXANDER (LT)

Första helgen i november, då är det Alla helgons dag på lördagen och Allhelgonadagen på söndagen. Så varför inte titta närmare på ett före detta torp med namnet Allhelgona. I torpet Allhelgona i Malexanders socken levde Katarina Matilda Johansson större delen av sitt liv. Hon dog i stugan 1926, 85 år gammal, och de sista 25 åren i livet bodde hon ensam i Allhelgona.

Att besöka ett eller flera före detta torp där man inte varit tidigare är en riktigt trevlig sysselsättning. Man får motion, frisk luft och många gånger en lagom klurig utmaning att hitta platsen där stugan en gång i tiden har legat. Det är samtidigt svårt att inte fascineras av att människor kunde bo så ensligt ute i skogarna och leva av det lilla som den steniga jorden gav.

Jag har vid två tillfällen i höst besökt ett torp med det märkliga namnet Allhelgona. På 1870-talets härads-karta kallas torpet visserligen för Hällgona, men Allhelgona är namnet i alla kyrkböcker och så står det på minnesskylten som Malexanders hembygdsförening och Boxholms AB redan 1981 placerade på platsen.

Allhelgona var ett torp under Stjärnesand och det låg otroligt ensligt beläget långt inne i de djupa skogarna och på höjderna nordost om huvudgården Stjärnesand. En vacker höstdag parkerade jag bilen intill vägen mellan Malexander och Boxholm för att gå en runda i dessa för mig helt okända skogar. Men med kartor, kompass och GPS i telefonen är det i regel inga problem med att hitta rätt, och det är lite spännande att komma till helt obekanta skogar.

När jag närmar mig Allhelgona så är gamla odlingsrösen de första spåren av torpverksamhet som jag ser. Skogen öppnar sig också, så den gamla torpmiljön tycks hållas

föredömligt öppen av markägaren Boxholms skogar. Det är enormt vackert med alla odlingsrösen samt den typiska växtligheten som ofta går att finna vid torpmiljöer. Hösten med alla färgsprakande lövträd gjorde ju dessutom naturen än mer njutbar.

Just denna dag fortsatte jag snart min vandring, och efter drygt sju kilometer är jag tillbaka vid bilen, men det var något lockande med Allhelgona. Hemma igen så upptäckte jag att det fanns en smutt fantastisk gammal bild på Allhelgona på riksantikvarieämbetets sajt "Fornsök".

Tack vare sociala medier så blev min goda vän Pia Susanne Käck intresserad av Allhelgona och på messenger skrev hon till mig: "Och nästa gång du ska dit för att ta nya och bättre bilder så säger du till mig..." Så blev det också och vi såg då exakt den plats där fotografen stod när fotografierna togs på 1930-talet, och vi såg resterna av jordkällaren och grunden av uthuset.

Allhelgona väcker mängder av frågor, och många av dessa är det omöjligt att få svar på. Till exempel varför torpet fick namnet Allhelgona? Och när tillkom torpet och varför kom torpet att placeras så långt och ensligt ute i skogen? Och hur bar sig Katarina Matilda Johansson åt för att överleva ensam i stugan i så många år...?

Det finns en husförhörsbok i Malexander för år 1719 men då tycks Allhelgona inte finnas. Däremot finns torpet med i den äldsta husförhörsboken därefter, nämligen för åren 1826-1831, men exakt när stugan byggdes vet vi inte.

År 1826 bodde Adolf Jacobsson f. 1777 och Ingeborg Andersdotter f. 1791 i Allhelgona. De tycks ha fått fem barn i stugan mellan 1813 och 1835. Adolf Jacobsson gick ur tiden i januari 1847 och dödboken berättar att han varit gift två gånger och att han efterlämnade åtta barn. Dödsorsaken var "bröstsjukdom".

Nästa torpare i Allhelgona kommer dit 1849 och Inge-

På en bild med valsverksarbetare, taget omkring 1914, finns Karl "Allhelgona" Johansson med. Smeknamnet kommer garanterat från torpet där han växte upp. Han står som vällare i bildtexten, det vill säga han arbetade vid valsverkets ugn. Bild: FÖRENINGEN KRAFTTAGET

borg får bo kvar "till hus" i stugan. Den nya torparen hette Adolf Adolfsson och han var son till förre torparen Adolf Jacobsson i hans första gifte.

Tyvärre saknas det husförhörsböcker i Malexander för åren 1860-1891 så det är omöjligt att se vad som hände i Allhelgona under dessa 31 år. I början av 1890-talet är det änkan Katarina Matilda Johansson (född Hjälme) och sonen Karl Johan Sigfrid Klasson som är antecknade i stugan. Katarina Matilda var född i Västra Ryd 1840 och sonen Karl Johan Sigfrid i Åsbo 1875. När sonen föddes så bodde föräldrarna - Katarina Matilda och Claes Alfred Johansson Davoust - i Böttinge i Åsbo socken. Men bara nio månader efter pojkens födelse så dör fadern i Fistdåkomma enligt dödboken. Det innebar någon form av böldåkomma, eller kanske snarare en gång eller kanal som bildats i en böld eller varhärd.

På grund av att husförhörsböcker saknas så går det inte att se när Katarina Matilda och sonen Karl Johan Sigfrid kommer till Allhelgona men det var före 1891 och de är under en tid de enda som bor i torpstugan. År 1899 flyttar dock Hanna Albertina An-

dersdotter in i stugan, en flicka från grannstugan Sågen och som Karl Johan Sigfrid gifte sig med samma år. I april året efter får de det första barnet, dottern Ada, men de kommer få fler barn. De föds dock inte i Allhelgona eller ens i Malexander socken, för det unga paret flyttar 1901 till Boxholm och Katarina Matilda Johansson kommer att bo kvar ensam i Allhelgona i många år.

Hon dör i den ensligt belägna stugan den 12 mars 1926, hon var då 85 år och som dödsorsak är "älderdomssvaghet" antecknat. Enligt dödboken blev hon begravd i Boxholm.

Katarina Matilda Johansson levde alltså som änka i lite drygt 50 år. Hon levde dessutom helt ensam i torpet Allhelgona i 25 år, detta i mycket hög ålder. Fascinerande, och man vill ju så gärna veta mer om detta arma människöde...

Sonen Karl Johan Sigfrid och hustrun Hanna Albertina med barn hamnar först i Grebo efter flytten från Allhelgona. Nästa adress är Skogalund tomt nummer 7 och 8, det vill säga på nuvarande Nygatan. År 1906 flyttar familjen igen, de står då skrivna under valsverket, och det unga pa-

ret har snart fyra döttrar och en son.

När Karl Johan Sigfrid kommer till Boxholm och Ekeby socken så gör prästen misstaget att ge honom efternamnet Karlsson. I församlingsboken för åren 1913-1927 har dock prästen skrivit: "Karlsson felaktigt namn, Johansson rätt namn". Han ville således heta Johansson precis som fadern, och inte Klasson som han hette i kyrkböckerna under tiden i Malexander.

I Föreningen Krafttagets bildarkiv finns en bild på 50 valsverksarbetare, som är taget omkring 1914. Bland arbetarna på bilden finns Emil och Elis Svanström som ju Länstidningen skrev om för bara några veckor sedan, men på fotot finns också en man som kallas Karl "Allhelgona" Johansson. Det bör naturligtvis vara Karl Johan Sigfrid, bördig från torpet Allhelgona under Stjärnesand.

Karl Johan Sigfrid "Allhelgona" Johansson och Hanna Albertina Johansson flyttade på äldre dagar till Mjölby. Båda dog där under 1957, han i november och hustrun Hanna Albertina i januari.

Text och bild:
KLAS JOHANSSON